

Pogłębione pytania o aktualne zagadnienia gospodarcze oraz wpływ wojny w Ukrainie na koniunkturę – oceny i oczekiwania

Aneks do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023 (marzec 2023)”.

Spis treści

Spis treści	1
Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel.....	1
Synteza	2
RYNEK PRACY	3
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach	3
Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach	4
Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach	5
Formularz bieżącej edycji badania.....	6
Uwagi metodologiczne	8

Tabela 1. Zakres danych prezentowanych w tym opracowaniu i załączonych bazach Excel

Sektor gospodarki		wg klas wielkości				wg PKD 2007
Przetwórstwo przemysłowe		Do 9 pracujących	10-49 pracujących	50-249 pracujących	250 i więcej pracujących	ogółem sekcja C; działy 10+11+12, 22, 25
Budownictwo						ogółem sekcja F; działy 41, 42, 43
Handel	hurtowy					dział 46
	detaliczny					działy 45+47; grupowania: żywność pojazdy samochodowe
Usługi						ogółem usługi; ogółem sekcje H, I, J, K, L, M, N

Synteza

W marcowym, rozszerzonym badaniu koniunktury pytania dotyczyły negatywnych skutków wojny w Ukrainie oraz rynku pracy. Zestaw pytań o sytuację na rynku pracy był poprzednio zadawany w listopadzie ub.r.

Na szczególne podkreślenie zasługują następujące kwestie:

Rynek pracy

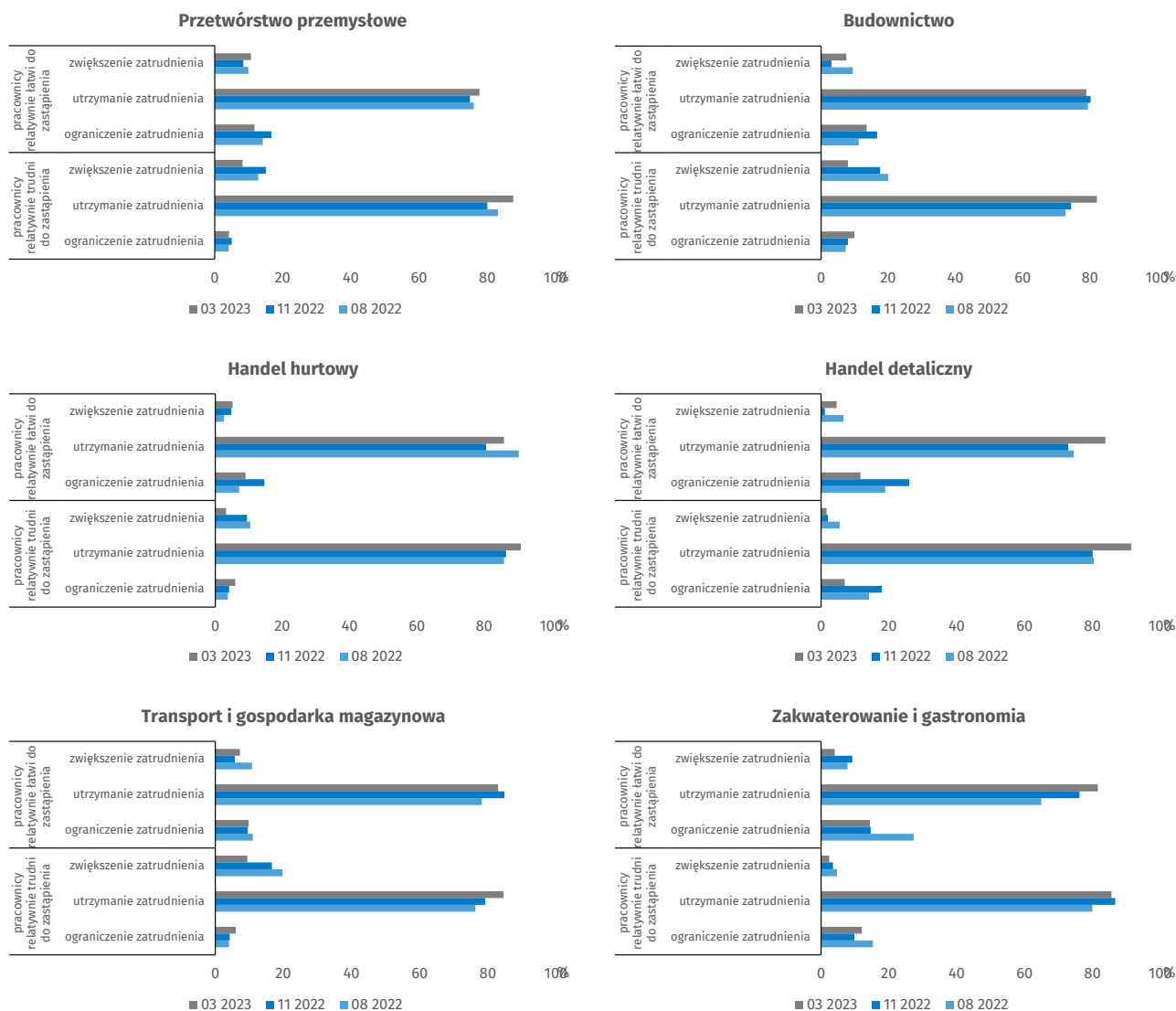
- **Ankietowane podmioty wskazują, że w okresie najbliższych trzech miesięcy w większym stopniu ograniczać będą zatrudnienie pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia niż relatywnie trudnych do zastąpienia.** W podziale na sektory gospodarki największy odsetek podmiotów wskazujących na możliwość ograniczenia zatrudnienia wśród pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia występuje wśród przedsiębiorstw budowlanych (13,6% wskazań). W porównaniu z listopadem ub.r., nastąpił spadek odsetka odpowiedzi wskazujących na możliwość ograniczenia zatrudnienia wśród tej grupy pracowników, najbardziej wyraźny w handlu detalicznym (spadek o 14,4 p.proc.). Na niższym poziomie agregacji na najwyższy spadek takiej ewentualności wskazują jednostki handlu detalicznego zajmujące się sprzedażą żywności (spadek wskazań o 24,7 p.proc.).
- **Czynnikami wpływającymi w istotnym stopniu na poziom wynagrodzenia są sytuacja finansowa firmy i utrzymywanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne). Jednocześnie utrzymanie konkurencyjnych płac jest czynnikiem, który według ankietowanych w małym stopniu wpływa na poziom wynagrodzenia.** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki najwyższy odsetek odpowiedzi wskazujących na podwyżki inflacyjne występuje wśród jednostek przetwórstwa przemysłowego (60,9 proc.). W porównaniu z listopadem ub.r., wzrost odsetka odpowiedzi wskazujących na podwyżki inflacyjne wynagrodzeń występuje w jednostkach usługowych (wzrost wskazań o 5,2 p.proc.), w przetwórstwie przemysłowym (wzrost wskazań o 3,8 p.proc.) oraz wśród podmiotów handlu hurtowego (wzrost wskazań o 2,4 p.proc.). Z kolei spadek odsetka podmiotów wskazujących na czynnik utrzymania realnej wartości wynagrodzeń występuje wśród jednostek budowlanych (spadek o 7,6 p.proc.). Sytuacja finansowa firm jest czynnikiem, którego rola najbardziej maleje w przypadku jednostek handlu detalicznego (spadek wskazań o 11,2 p.proc.) oraz rośnie w przypadku jednostek usługowych (wzrost wskazań o 4,9 p.proc.).
- **W marcowych wynikach badań przeważają oceny wskazujące, że ankietowani decyzyjnie w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń podejmują w istotnym stopniu na podstawie bieżących danych, a mniej na bazie oczekiwań długoterminowych.** Na poziomie poszczególnych sektorów gospodarki jest to od 57,6% wskazań w handlu detalicznym do 69,5% w przetwórstwie przemysłowym. W porównaniu z listopadem ub.r., we wszystkich badanych sektorach gospodarki nastąpił spadek znaczenia oczekiwanych zmian jakie mogą nastąpić w długim okresie w kontekście decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń. Na niższym poziomie agregacji szczególnie zauważalne jest to w przypadku jednostek handlu detalicznego zajmujących się sprzedażą żywności (spadek wskazań o 24,5 p.proc.).

Wpływ wojny w Ukrainie

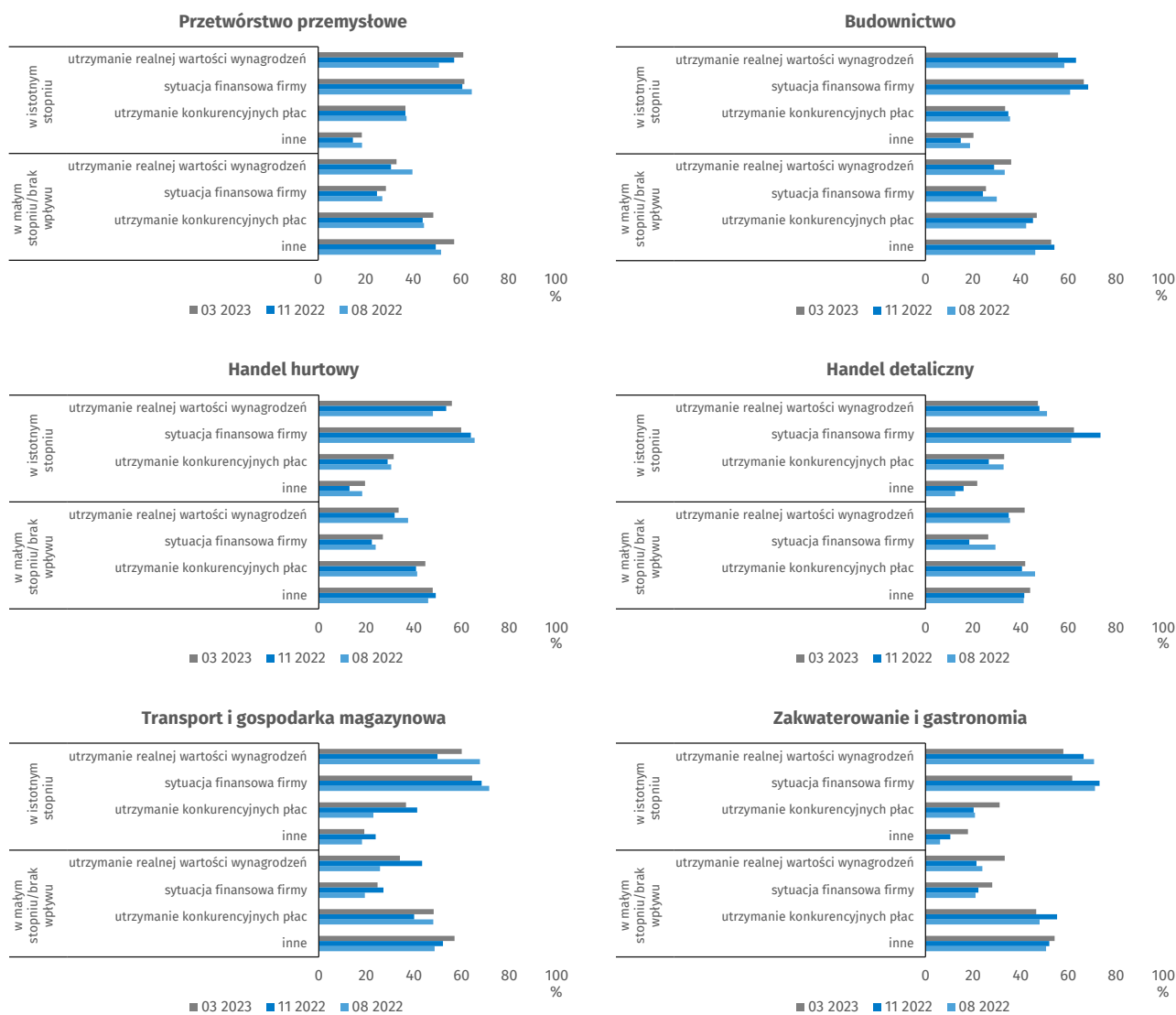
- **W porównaniu z badaniami sprzed miesiąca, w marcu br. nie wystąpiły wyraźniejsze zmiany wskazań na odczuwanie negatywnych skutków wojny w Ukrainie przez ankietowane przedsiębiorstwa. Najważniejszym negatywnym skutkiem wojny wskazywanym przez ankietowanych jest nadal wzrost kosztów.** W porównaniu z lutym br. nastąpił jednak nieznaczny, ogólny spadek odsetka ankietowanych wskazujących na wzrost kosztów jako główny negatywny skutek wojny. Biorąc pod uwagę główne sektory gospodarki wyraźniejsze zmiany wystąpiły w przypadku jednostek handlu detalicznego, gdzie wystąpił spadek odsetka podmiotów wskazujących na wzrost kosztów o 4,0 p.proc. W podziale na klasy wielkości najbardziej widoczny był on wśród podmiotów o liczbie pracujących 250 i więcej osób w handlu detalicznym i budownictwie (spadek wskazań odpowiednio o 7,6 i 6,9 p.proc.). W przypadku zatrudnienia pracowników z Ukrainy, w poszczególnych sektorach gospodarki zbliżony odsetek ankietowanych wskazuje na odpływ i napływ pracowników z Ukrainy. Na uwagę zwracają odpowiedzi z sektora budowlanego, gdzie w przypadku podmiotów o liczbie pracujących 250 i więcej osób, w porównaniu z ubiegłym miesiącem, wyraźniej zwiększył się odsetek jednostek wskazujących na napływ pracowników z Ukrainy (wzrost wskazań o 10,7 p.proc.), przy jednoczesnym, mniejszym wzroście wskazań na odpływ pracowników z Ukrainy (wzrost o 4,8 p.proc.).

RYNEK PRACY

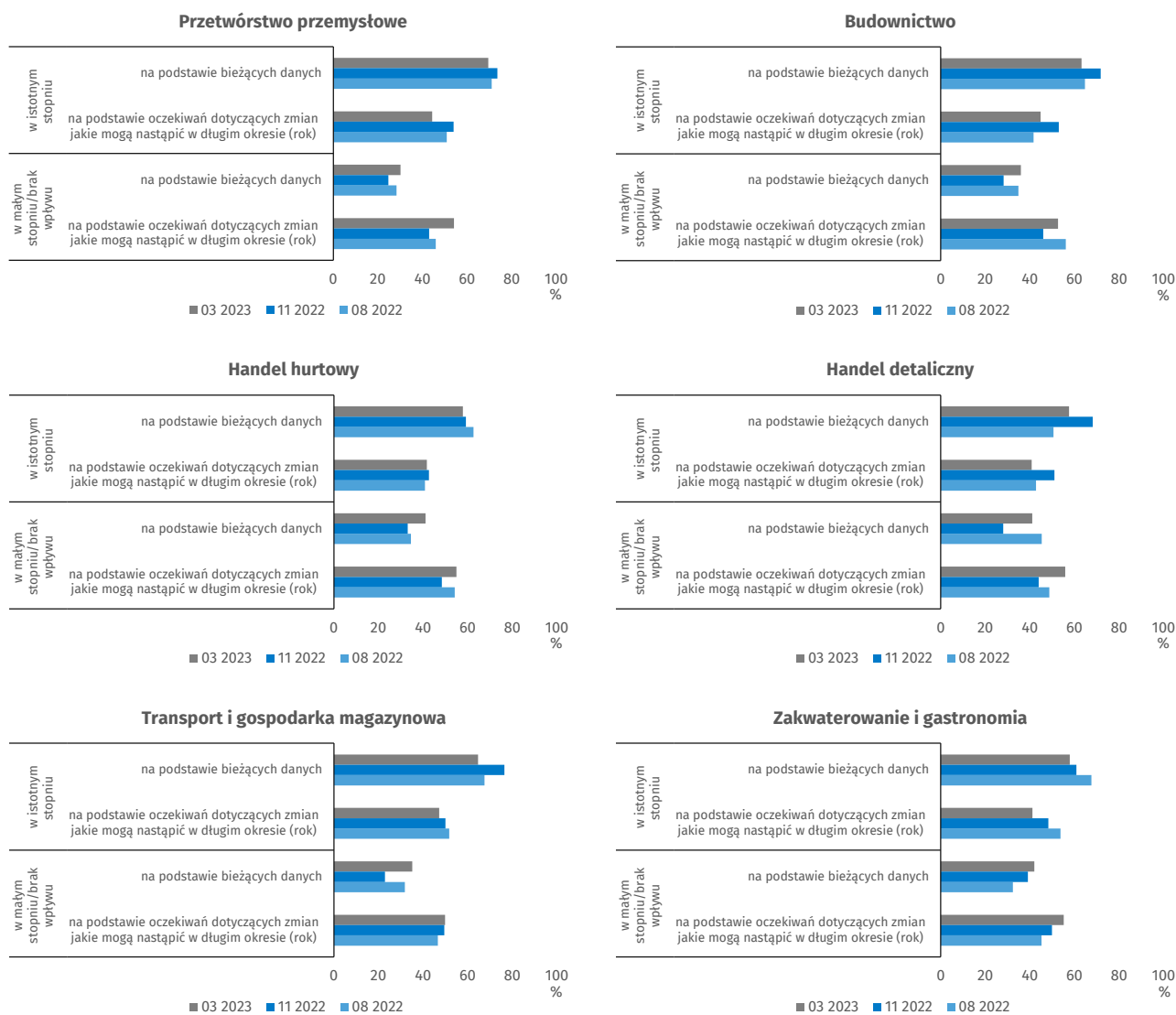
Wykres 1. Zmiana zatrudnienia pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia i relatywnie łatwych do zastąpienia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 2. Czynniki wpływające na poziom wynagrodzenia w najbliższych trzech miesiącach

Wykres 3. Podstawa decyzji w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach

Formularz bieżącej edycji badania

Wpływ wojny w Ukrainie

- 1. Negatywne skutki wojny w Ukrainie i jej konsekwencje dla prowadzonej przez Państwa firmę działalności gospodarczej będą w bieżącym miesiącu:**

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź

1. nieznaczne
2. poważne
3. zagrażające stabilności firmy
4. brak negatywnych skutków

- 2. Z zaobserwowanych w ostatnim miesiącu negatywnych skutków wojny w Ukrainie najbardziej do Państwa firmy odnoszą się:**

Proszę zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi

1. spadek sprzedaży – spadek przychodów
2. wzrost kosztów
3. zakłócenie w łańcuchu dostaw
4. duże zaburzenia organizacyjne w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa
5. problemy z bieżącym finansowaniem
6. nadmierne zapasy
7. zerwanie umów ze wschodnimi kontrahentami

- 3. Jeżeli w Państwa firmie są zatrudnieni pracownicy z Ukrainy, to czy w związku z wojną w Ukrainie zaobserwowali Państwo w ubiegłym miesiącu:**

Dopuszczalne jest równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” tj. odejście z pracy z powodu wojny oraz „napływ” tj. zatrudnienie nowych pracowników).

W przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”, proszę zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”

1. odpływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
2. napływ pracowników z Ukrainy
 - a. nieznaczny
 - b. poważny
3. nie dotyczy

Rynek pracy

4. Czy zamierzają Państwo w najbliższych trzech miesiącach:

w przypadku pracowników relatywnie łatwych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

w przypadku pracowników relatywnie trudnych do zastąpienia – w porównaniu z aktualną sytuacją:

Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź - w nawiązaniu do pytania o zatrudnienie z części II ankiety „prognoza sytuacji gospodarczej”

1. zwiększyć zatrudnienie
2. utrzymać zatrudnienie
3. ograniczyć zatrudnienie

5. Które z poniższych czynników i w jakim stopniu wpłyną na poziom wynagrodzenia pracowników w Państwa firmie w najbliższych trzech miesiącach:

Dopuszczalne jest zaznaczenie maksymalnie dwóch odpowiedzi w każdej z kolumn („w istotnym stopniu” oraz „w małym stopniu/brak wpływu”)

	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak wpływu
1. utrzymanie realnej wartości wynagrodzeń (podwyżki inflacyjne)	☐	☐
2. sytuacja finansowa firmy	☐	☐
3. utrzymanie konkurencyjnych płac	☐	☐
4. inne	☐	☐

6. W jakim stopniu Państwa decyzje w zakresie zatrudnienia i wynagrodzeń w najbliższych trzech miesiącach oparte są:

Proszę zaznaczyć po jednej odpowiedzi w każdym z wariantów

	w istotnym stopniu	w małym stopniu/brak wpływu
1. na podstawie bieżących danych	☐	☐
2. na podstawie oczekiwań dotyczących zmian jakie mogą nastąpić w długim okresie (rok)	☐	☐

Uwagi metodologiczne

Do badania koniunktury gospodarczej – od badania za kwiecień 2020 r. – dołączany jest dodatkowy moduł. Uzyskane dane dostarczają – równoległe z wynikami standardowej części badania – bieżących ocen skutków wojny w Ukrainie dla przedsiębiorstw oraz pogłębionych informacji o aktualnych, kluczowych zagadnieniach gospodarczych.

Z uwagi na skalę przeprowadzanego badania, jego tematykę i szczegółowość, badanie jest źródłem szybkiej i szerokiej informacji m.in. o wpływie wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa w Polsce.

Moduł skierowano – na zasadzie dobrowolności – do szerokiej grupy przedsiębiorstw, obejmującej większość sektorów polskiej gospodarki i sekcji PKD, ok. 17,5 tys. w prezentowanych obszarach.

Aneks przedstawia poszerzoną, w odniesieniu do Informacji sygnałnej i publikacji, analizę wyników wraz z dodatkowymi wyjaśnieniami metodologicznymi.

Większość pytań w dodatkowym module jest niezmienna, część pytań ma jednak charakter rotacyjny (w cyklu kwartalnym), co pozwala rozszerzyć zakres poruszanych w badaniu zagadnień. Dopuszczalne są również modyfikacje w celu dostosowania badania do aktualnej sytuacji i podstawowych wyzwań, przed jakimi stoją przedsiębiorstwa.

Dodatkowy moduł został podzielony na dwie sekcje – pytań dotyczących wpływu wojny w Ukrainie na koniunkturę gospodarczą oraz pogłębionych pytań o aktualne zagadnienia gospodarcze (inwestycje, procesy cenowe, pracownicy).

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę Czytelnika na pewne kwestie interpretacji wyników w przypadku pytania o pracowników z Ukrainy. W pytaniu tym dopuszczalne było równoczesne zaznaczenie po jednej odpowiedzi dla każdego z wariantów („odpływ” i „napływ”), w związku z tym suma wariantów może przekroczyć 100%. Odpowiedź „nie dotyczy” zaznaczana była w przypadku, gdy firma nie zatrudnia pracowników z Ukrainy lub nie zaobserwowała w ubiegłym miesiącu ich „odpływu” czy „napływu”.

Przy interpretacji pytań o charakterze ilościowym, należy mieć na uwadze fakt, że są one zadawane w ramach badania ankietowego koniunktury gospodarczej i należy interpretować je zgodnie z charakterem tego badania.

W badaniu proces agregacji i ważenia odpowiedzi respondentów na dany wariant pytania jest dokonywany zgodnie z metodą stosowaną standardowo w badaniu koniunktury gospodarczej, a opisaną w „Zeszytach metodologicznych: Badanie koniunktury gospodarczej”.

Badanie jest przeprowadzane w okresie od 1 do 10 dnia każdego miesiąca.